

Sygn. akt IX Ca 705/18

POSTANOWIENIE

Dnia 30 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mirosław Wieczorkiewicz (spr.)
Sędziowie:	SO Agnieszka Żegarska SO Piotr Mądry
Protokolant:	st. sekr. sąd. Agnieszka Najdrowska

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2018 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa K. K.

przeciwko Administracji (...) w O.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Pieszku

z dnia 31 stycznia 2018 r., sygn. akt I C 802/17,

postanawia:

uchylić zaskarżony wyrok i odrzucić pozew.

Agnieszka Żegarska Mirosław Wieczorkiewicz Piotr Mądry

Sygn. akt IX Ca 705/18

UZASADNIENIE

Powód domagał się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci prawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Pieszku z dnia 30 czerwca 2005 roku wydanego w sprawie V Nc 294/05, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 24 lipca 2005 roku. Jako wierzyciela powód wskazał Administrację (...) w O.. W uzasadnieniu pozwu powód podniósł zarzut przedawnienia roszczenia stwierdzonego opisanym wyżej tytułem egzekucyjnym.

Pozwany Administracja (...) w O. nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę, nie złożył żadnych wyjaśnień i nie żądał przeprowadzenia rozprawy w swojej nieobecności.

Sąd Rejonowy w Pieszku wyrokiem zaocznym z dnia 31 stycznia 2018r. oddalił powództwo.

Sąd ten ustalił, że Sąd Rejonowy w Piszku nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 30 czerwca 2005 roku wydanym w sprawie V Nc 294/05 z powództwa Gminy O. - Administracji (...) w O. przeciwko K. K., nakazał pozwanemu, aby zapłacił w ciągu dwóch tygodni na rzecz powoda kwotę 1 054,-zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 988,18,-zł od dnia 1 maja 2005r. do dnia zapłaty i od kwoty 65,82,-zł od dnia 17 czerwca 2005r. do dnia zapłaty oraz kwotę 216,10,-zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

W dniu 24 lipca 2005 roku powyższy tytuł egzekucyjny został zaopatrzony w klauzulę wykonalności.

W dalszej części Sąd I instancji ustalił, że w dniu 31 sierpnia 2005 roku wierzyciel Gmina O. wystąpiła do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Piszku z wnioskiem o wszczęcie egzekucji przeciwko K. K. na podstawie opisanego wyżej tytułu wykonawczego. Sprawa ta została zarejestrowana pod sygnaturą akt Km 851/05.

W toku postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 851/05 wierzyciel wniósł o wszczęcie egzekucji z nieruchomości dłużnika, dla której prowadzona jest księga wieczysta o nr 27457. Postanowieniem z 16 listopada 2012 roku wydanym w sprawie Km 851/05 Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Piszku zakończył postępowanie egzekucyjne z nieruchomości dłużnika.

Mając to na uwadze Sąd I instancji podał, że stosownie do treści art. 339 § 1 kpc Sąd ten był zobligowany do wydania w przedmiotowej sprawie wyroku zaocznego, ponieważ pozwany nie złożył odpowiedzi na pozew i nie stawiał się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę.

Sąd Rejonowy wskazał, że był zobowiązany do dokonania ustaleń i wydania orzeczenia, które odpowiadałoby prawu, ponieważ przyjęcie za prawdziwe twierdzeń powoda dotyczy wyłącznie okoliczności faktycznych i nie zwalnia sądu orzekającego od obowiązku rozważenia, czy oświadczenia te uzasadniają należycie i w całości żądania pozwu i czy uwzględnienie tych żądań nie narusza obowiązujących przepisów.

W tej sytuacji Sąd I instancji przyjął, że w niniejszej sprawie nie jest sąd zwolniony z obowiązku dokonania prawidłowej oceny materialnoprawnej zasadności żądania pozwu opartego na tych twierdzeniach, dlatego jeżeli zatem w świetle przytoczonych przez powoda okoliczności brak podstaw do uwzględnienia żądania pozwu, sąd wyrokiem zaocznym oddala powództwo.

W ocenie Sądu Rejonowego, twierdzenia strony powodowej o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie budzą uzasadnione wątpliwości.

Sąd ten analizował, że podstawę prawną roszczenia powoda stanowiłby przepis art. 840 § 1 pkt 2 kpc, zgodnie z którym dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane (...).

Powód w uzasadnieniu swego żądania podniósł zarzut przedawnienia roszczenia stwierdzonego przedmiotowym tytułem egzekucyjnym.

Zważywszy na treść przepisów kodeksu cywilnego regulujących przedawnienie roszczeń, Sąd I instancji stwierdził, że podniesiony przez powoda zarzut przedawnienia jest bezzasadny, ponieważ roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo przed sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorom i zatwierdzoną przez sąd, przedawnia się **z upływem lat dziesięciu**, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy (art. 125 § 1 zd. 1 kc).

Ponadto Sąd I instancji wskazał, że stosownie do treści art. 123 § 1 pkt 1 kc bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń

danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia.

Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy uznał, że w przedmiotowej sprawie doszło do przerwania biegu terminu przedawnienia roszczenia na skutek podjęcia przez wierzyciela – Gminę O. Administrację (...) w O. – czynności przed sądem i komornikiem zmierzających do wyegzekwowania roszczenia stwierdzonego przedmiotowym tytułem egzekucyjnym. Czynnością taką było złożenie do sądu wniosku o nadanie klauzuli wykonalności oraz, po uzyskaniu klauzuli wykonalności, złożenie do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Piszcu wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

Postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 851/05 zostało zakończone postanowieniem z dnia 16 listopada 2012r., dlatego stosownie do przepisu art. 124 § 2 kc, od daty uprawomocnienia się tegoż postanowienia zaczął biec na nowo 10-letni okres przedawnienia.

Mając na uwadze powyższe, ustalając, że roszczenie Gminy O. Administracji (...) w O. względem K. K. wynikające z przedmiotowego tytułu egzekucyjnego nie uległo przedawnieniu, Sąd I instancji stwierdził, iż w niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki z art. 840 § 1 pkt 2 kpc, czego konsekwencją jest oddalenie powództwa.

Sąd ten wskazał również, że niniejsze powództwo podlega oddaleniu również ze względu na brak procesowej legitymacji biernej po stronie pozwanej Administracji (...) w O..

Odnośnie tej kwestii Sąd ten podał, że legitymacja procesowa oznacza wynikające z przepisów prawa materialnego bądź prawa procesowego uprawnienie do uczestniczenia w konkretnym postępowaniu cywilnym w charakterze powoda (legitymacja czynna) lub pozwanego (legitymacja bierna). Konsekwencją braku legitymacji procesowej, zarówno czynnej, jak i biernej, jest oddalenie powództwa.

W dalszej części Sąd ten podał, że z nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Piszcu z dnia 30 czerwca 2005 roku wydanego w sprawie V Nc 294/05, wynika, że stwierdzona tym tytułem wierzytelność względem powoda przysługuje Gminie O. Administracji (...) w O., nie zaś Administracji (...) w O.. W konsekwencji to Gminie O. przysługuje legitymacja bierna w niniejszym procesie, a nie Administracji (...) w O..

Apelację od tego wyroku złożył powód, który zaskarżył orzeczenie w całości. Powód podał w swoim środku zaskarżenia, że nie ma już Administracji (...) w O., zaś mieszkanie wykupił i jest ono w zarządzie spółdzielni mieszkaniowej. Według powoda w obecnej chwili Gmina O. nie jest uprawniona do dochodzenia roszczeń wynikających z ww. nakazu, jak również dlatego, że sporne roszczenie uległo przedawnieniu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Biorąc pod uwagę stan sprawy, jak również wydane rozstrzygnięcie, które zostało wydane przez Sąd I instancji, należało uchylić zaskarżony wyrok i odrzucić pozew.

Wbrew treści apelacji sprawa nie może podlegać merytorycznemu rozpoznaniu, ale wymaga rozpatrzenia formalnego, z uwagi na wystąpienie nieważności postępowania.

Na początku należy wskazać, że zgodnie z treścią art. 378 § 1 kpc sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji, w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Powyższy przepis określa, więc przedmiotowy zakres rozpoznania sprawy przez sąd drugiej instancji w postępowaniu apelacyjnym. Inaczej mówiąc granice apelacji to granice zaskarżenia nakreślone przez skarżącego, które są dla sądu drugiej instancji bezwzględnie wiążące. Jednocześnie z powyższego wyraźnie wynika, że Sąd odwoławczy sprawdza nie tylko merytoryczne i formalne aspekty rozstrzygnięcia, ale weryfikuje także w szerszym kontekście przebieg całego postępowania po kątem wystąpienia rażących uchybień lub nieprawidłowości kwalifikujących się do okoliczności objętych dyspozycją art. 379 kpc.

Warto w tym miejscu też przypomnieć, że instytucja nieważności postępowania ustanowiona została nie tyle w interesie stron, albowiem przestrzeganie podstawowych rygorów ma wydźwięk ogólny, co służy zarówno interesom stron, jak i interesowi wymiaru sprawiedliwości (zob. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008r., III CZP 154/07, OSNC 2008/12/133).

Analizując realia niniejszej sprawy, należy stwierdzić, że mamy do czynienia z sytuacją opisaną w art. 379 pkt 2 kpc. W myśl tego unormowania nieważność postępowania zachodzi, jeżeli strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej, organu powołanego do jej reprezentowania lub przedstawiciela ustawowego, albo gdy pełnomocnik strony nie był należycie umocowany. Z powołanym unormowaniem koresponduje ponadto przepis art. 199 § 1 pkt 3 kpc nakazujący odrzucenie pozwu, jeżeli jedna ze stron nie ma zdolności sądowej. Powyższy przepis jest konsekwencją przyjęcia modelu postępowania procesowego, jako postępowania dwustronnego, toczącego się pomiędzy dwoma stronami, których interesy są przeciwstawne. Nie jest zatem możliwe przeprowadzenie sprawy procesowej z udziałem tylko jednej strony. W sprawie, w której wystąpił brak zdolności sądowej strony, sąd albo odrzuca pozew, gdy brak zdolności sądowej występował już na etapie wnoszenia pozwu, a sąd II instancji, gdy podlega to ocenie w postępowaniu odwoławczym. Odpowiednikiem braku zdolności sądowej w odniesieniu do stron niebędących osobami fizycznymi jest też brak zdolności sądowej osób prawnych i jednostek organizacyjnych tych osób.

Reasumując, sytuacja i pojęcie braku zdolności sądowej stanowią bezwzględne i pozytywne przesłanki procesowe. Brak tych przesłanek sąd bierze pod uwagę z urzędu w każdym stanie sprawy (art. 202 zd. 3 kpc), a postępowanie prowadzone w przypadku występowania takiego braku jest dotknięte nieważnością (art. 379 pkt 2 kpc).

Art. 199 § 2 kpc dotyczy stwierdzenia braków zdolności sądowej zarówno po stronie powoda, jak i pozwanego. Reguluje także brak zdolności procesowej.

Mając to na uwadze należy uznać, że w niniejszej zachodzi nieważność postępowania wynikająca z tego, iż w sprawie występował podmiot, który nie ma zdolności sądowej.

Wskazany w pozwie przez powoda podmiot po stronie pozwanej - Administracja (...) w O. nie występowała w postępowaniu upominawczym w sprawie V Nc 294/05, gdzie w dniu 30 czerwca 2005 roku został wydany nakaz zapłaty, ponieważ powództwo wytoczyła Gmina O., zaś Administracja (...) w O. występuje tam, jedynie jako jednostka organizacyjna lub zakład budżetowy tej Gminy. Pomijając tę kwestię należy podkreślić, że ww. Administracja nie ma zdolności sądowej, ponieważ taką zdolność ma tylko Gmina O., a nie jego jednostka organizacyjna lub budżetowa.

Taka ocena ww. okoliczności sprawy wynika z treści art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2018.994 j.t., ze zmianami).

Według tej regulacji podmiotem praw cywilnych jest tylko gmina, która jest osobą prawną, zaś Administracja (...) w O. nie ma takiej zdolności i nie może samodzielnie występować w sprawie cywilnej przed sądem powszechnym, jako strona.

W tych warunkach na podstawie art. 386 § 3 kpc należało uchylić zaskarżony wyrok i pozew odrzucić.

Na marginesie jedynie należy zauważyć, że merytoryczna ocena zgłoszonego żądania powoda odnośnie pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego przeprowadzona przez Sąd I instancji odpowiada prawu, zaś wskazywana przez powoda argumentacja nie ma prawnego uzasadnienia w obowiązującym porządku prawnym i stanowi jedynie jego subiektywny pogląd.

Mając to na uwadze Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 386 § 3 kpc.

Piotr Mądry Mirosław Wieczorkiewicz Agnieszka Żegarska